

OBSAH

Pavouci České republiky	2
<i>Gibbaranea gibbosa</i> – vzácný a ohrožený křížák?	4
Nález kleptoparazitujícího členěného (<i>Ischyropsalis hellwigi</i>) v CHKO Železné hory	9
Zajímavý nález	10
Významné nálezy pavouků z ČR V. / Remarkable records of spiders from Czechia V.	11
Ploštice kleptoparazitující u pokoutníků	17
Hrabalky (Pompilidae) – specialisté na lov pavouků III: rod <i>Dipogon</i>	20
Nepříjemné, bolestivé?	24
Problematika vlivu agrochemikálií na slídáky	25
K 85. narozeninám Jaroslava Svatoňe	26
Milé setkání	26
Seminář České Arachnologické společnosti – Pardubice 2018	27
Česká bibliografie	29
Britská bibliografie – The Newsletter 142 a 143	32
Nové knihy	33
Pokyny pro autory	33

PAVOUKOVCI ČR

Pavouci České republiky

Spiders of the Czech Republic. *Centromerus sp. prope piccolo* Weiss, 1996 represents a new record for Czechia. We deleted *Porrhomma myops* Simon, 1884 and *Porrhomma omissum* Miller, 1971 (synonyms), as well as *Iberina candida* (Simon, 1875) (misidentification) from the list of our spiders. Up to 31 December 2018, we included 873 spider species in the arachnofauna of the Czech Republic. *Heteroonops spinimanus* (Simon, 1892), *Tegenaria parietina* (Fourcroy, 1785), *Loxosceles rufescens* (Dufour, 1820) and *Theotima minutissima* (Petrunkevitch, 1929) were recorded in tropical pavilions of zoological gardens. In total, 14 species are introduced and found in extraordinary warm places – greenhouses in zoological and botanical gardens, and insectaria (or only in one place till now) only, they do not (yet) belong to the indigenous Czech fauna; they are registered separately.

Porovnáním našeho soupisu druhů a přehledu druhů v naší databázi se soupisem druhů České republiky, který je možné vygenerovat ze stránek *araneae – Spiders of Europe**, jsme zjistili některé drobné nesrovnalosti či podstatná přehlédnutí, které upravujeme.

<i>Araneus triguttatus</i> (Fabricius, 1793)	→	<i>Araneus triguttatus</i> (Fabricius, 1775)
<i>Nuctenea silvicultrix</i> (C. L. Koch, 1844)	→	<i>Nuctenea silvicultrix</i> (C. L. Koch, 1835)
<i>Clubiona leucaspis</i> Simon, 1935	→	<i>Clubiona leucaspis</i> Simon, 1932
<i>Clubiona saxatilis</i> L. Koch, 1866	→	<i>Clubiona saxatilis</i> L. Koch, 1867
<i>Dipoena coracina</i> (C. L. Koch, 1837)	→	<i>Lasaeola coracina</i> (C. L. Koch, 1837)
<i>Lathys nielseni</i> (Schenkel, 1932)	→	<i>Lathys heterophthalma</i> Kulczyński, 1891

Styloctetor romanus (O. P.-Cambridge, 1872) → *Styloctetor romanus* (O. P.-Cambridge, 1873)
Styloctetor stativus (Simon, 1881) → *Styloctetor compar* (Westring, 1861)
Tapinocyba affinis (Lessert, 1907) → *Tapinocyba affinis* Lessert, 1907
Alopecosa accentuata (Latreille, 1817) → *Alopecosa farinosa* (Herman, 1879)
Phlegra cinereofasciata Simon, 1868 → *Phlegra cinereofasciata* (Simon, 1868)
Sitticus atricapillus (Simon, 1882) → *Sittiflor atricapillus* (Simon, 1882)
Talavera petrensis (C. L. Koch, 1837) → *Euophrys petrensis* C. L. Koch, 1837
Yllenus arenarius Menge, 1868 → *Yllenus arenarius* Simon, 1868

Mastigusa arietina (Thorell, 1871) je v současnosti řazena do čeledi Hahniidae (a proto ji budeme česky říkat papříčnatka mravencomilná).

Novým druhem pro Českou republiku je *Centromerus* sp. prope *piccolo* Weiss, 1996, Pouzdřany, NPP Pouzdřanská step – Kolby, 48.9429°N, 16.6430°E, trubková past, 25.10.2017–11. 10.2018, 1 ♂, leg. V. Růžička & J. Dolanský. Jedinec byl chycen ve spraši v půlmetrové hloubce. Bledých, sotva milimetrových druhů rodu *Centromerus*, které jsou považovány za půdní druhy, je několik, ale pouze *C. piccolo* má cymbium bez výrazného hrbolu. Pro definitivní druhové určení vyčkáme nálezu samičky.

Porrhomma myops Simon, 1884 = *Porrhomma rosenhaueri* (L. Koch, 1872) syn. nov., *Porrhomma omisum* Miller, 1971 = *Porrhomma egeria* Simon, 1884 syn. nov. (Růžička 2018a). Růžička (2011) a MACHAČ & ZEDEK (2011, 2014) referovali o nález samice druhu *Iberina candida* (Simon, 1875) v České republice (z Českého krasu). Následně bylo pečlivou revizí (porovnáním vypreparovaných vulev) zjištěno, že dotyčný exemplář patří ke druhu *Iberina microphthalmala* (Snazell & Duffey, 1980). Oproti předchozímu přehledu (Růžička 2018b) tak naše arachnofauna čítá 873 domácích a zdomácnělých druhů pavouků.

HULA & PEŠAN (2018) hlásí nález dalších čtyř zavlečených druhů: *Heteroonops spinimanus* (Simon, 1892) (Oonopidae), *Tegenaria parietina* (Fourcroy, 1785) (Agelenidae), *Loxosceles rufescens* (Dufour, 1820) (Sicariidae) a *Theotima minutissima* (Petrunkevitch, 1929) (Ochyroceratidae). Celkem tak evidujeme 14 druhů zavlečených, dosud nezdomeácnělých, vyskytujících se výhradně v přetápěném prostředí skleníků zoologických a botanických zahrad a v chovech bezobratlých.

HULA V. & PEŠAN V. 2018: Spiders of tropical pavilions of the zoological gardens in the Czech Republic. In MEZŐFI L. & SZITA É. (eds), *Program and Abstracts of the 31st European Congress of Arachnology, 8–13 July, 2018, Vác, Hungary*. Hungarian Ecological Society & Centre for Agricultural Research of the Hungarian Academy of Sciences, Budapest, p. 64.

MACHAČ O. & ZEDEK M. 2011: *Hahnia candida*, nový druh pavouka pro ČR. *Pavouk* 31: 4.

MACHAČ O. & ZEDEK M. 2014: *Hahnia candida* – nový druh pavouka pro Českou republiku (Araneae: Hahniidae). *Bohem. cent.* 32: 317–320.

Růžička V. 2011: Pavouci České republiky. *Pavouk* 31: 2–3.

Růžička V. 2018a: A review of the genus *Porrhomma* (Araneae: Linyphiidae). *Zootaxa* 4481 (1): 1–75.

Růžička V. 2018b: Pavouci České republiky. *Pavouk* 44: 3–4.

* <https://www.araneae.nmbe.ch>

Vlastimil Růžička & Jan Dolanský

Gibbaranea gibbosa – vzácný a ohrožený křížák?

Gibbaranea gibbosa – a rare and endangered orb weaver? *Gibbaranea gibbosa* is considered as a rare orb-weaver living on shrubs and trees. A map of its occurrence in the Czech Republic was prepared and some information about its biology is enclosed. *Gibbaranea gibbosa* is presumably very abundant species. But it is difficult to find it because of hidden way of life in tree crowns.

Křížák hrbatý (*G. gibbosa* Walckenaer, 1802) se dle četnosti nálezů řadí mezi vzácné a dle Červeného seznamu mezi ohrožené příslušníky naší arachnofauny. Považuje se za teplomilný druh žijící především na lesostepních listnatých stromech a keřích, nalézán bývá i v sadech (BRYJA *et al.* 2002; KÚRKA *et al.* 2015; ŘEZÁČ *et al.* 2015; ČAS 2018*). Do aktuální (příliš neaktualizované) nálezové databáze se od počátku třetího tisíciletí k tomuto křížákoví přičítlo pouhých osm záznamů (ČAS 2018*). Několik dalších se dá dohledat v dostupných inventarizačních průzkumech, v některých z nich je nález *G. gibbosa* vyzdvihnout jako jeden z těch cennějších (např. KRÁSENSKÝ *et al.* 2018). Připravil jsem krátký popis, aktualizovanou mapku výskytu a několik údajů k dosud ne zcela prozkoumané biologii druhu.

Poznat křížáka *G. gibbosa* můžeme i snadno v terénu. Od rodu *Araneus* jej odliší vystouplé oční pole, od ostatních druhů rodu *Gibbaranea* tvar zadečku a zbarvení. Hrbolky zadečku *G. gibbosa* jsou zakulacené a směřují od sebe a nahoru. U *G. bituberculata* směřují hrbolky více od sebe, u *G. ullrichi* kolmo nahoru, navíc se výskyt obou druhů udává nízko nad zemí a oba postrádají typické světle zelené až hnědé zbarvení. Obtížnější se může zdát rozeznání od *G. omoeda* žijící na jehličnanech, její hrbolky směřující od sebe a nahoru, jsou ale ostré, rovněž pro ni není charakteristické světle zelené zbarvení. Spolehlivá determinace dospělců je samozřejmě dle kopulačních orgánů (KÚRKA *et al.* 2015).

Za poslední dvě sezony jsem se s novými nálezy křížáka *G. gibbosa* setkal přímo či přes korespondenci tolikrát, že jsem se rozhodl vytvořit mapku (obr. 1), v níž jsem zahrnul: 1) nálezy z databáze České arachnologické společnosti, 2) nálezy z inventarizačních průzkumů a dalších prací do databáze dosud nezanesených (HOLEC 2008; ROUŠAR 2009; KÚRKA & BUCHAR 2010; SVOBODOVÁ 2010; KRIVAN & JELÍNEK 2011; KÚRKA 2014; PŘIBÁŇOVÁ 2015; MACHAČ 2016; KRÁSENSKÝ *et al.* 2018), 3) další nové nálezy a pozorování: Poprvé jsem se setkal s mládětem křížáka hrbatého v dubnu 2017 na keři podél silnice blízko VÚRV v Ruzyni. Poté v říjnu téhož roku jsem náhodou doma v České Lípě narazil na subadultního samce, kterého se mi povedlo dochovat do dospělosti a v lihu jsem jej následně věnoval Národnímu muzeu (P6A 6629, obr. 2 a 3). Eva Legátová mi letos na jaře zaslala e-mail o pozorování několika jedinců na zámku v Chanovicích. Martin Forman ulovil dospělého samce v květnu v Lednickém parku (RÜCKL & ŠICH 2018). Honza Dolanský mi věnoval také dospělého samce sklepnutého na Velkém Kosíři během letošní exkurze (obr. 4). Vašek Kroc následně doma v Loze na Plzeňsku uprostřed června při česání třešní v koruně stromu "omylem" ulovil mládě. Dalším příspěvkem do letošního výčtu nálezů jsou tři mláďata z jednoho stromu z území přírodní památky Meandry Botiče od Tomáše Krejčího, sklepaná v rámci projektu hledání pavoukovců pražských stromů (obr. 5). Největší zlom nastal, kdy se Vaškovi Krocovi na konci října v Loze povedlo za jednu noc na větvích ovocných stromů ve výšce okolo 2 metrů nad zemí nafotit větší množství mláďat, včetně subadultního samce na síti (obr. 6).

Z tohoto množství nálezů a pozorování vyplývá, že *Gibbaranea gibbosa* bude relativně běžným, nesezonním druhem, který je ale pro jeho skrytý způsob života v korunách stromů těžké ulovit či zdokumentovat. Jak už je to u křížáků obvyklé, bývá aktivnější v noci, přes den může být díky zelenému zbarvení těžké na mechem porostlé větvi pavouka spatřit (obr. 7). Největší šance setkat se s křížákem hrbatým je časně zjara či na podzim, kdy se vyskytuje v nižším větroví. V průběhu hlavní sezony žije vysoko na stromech a ani v noci při svícení baterkou není k zastžení. Nabyl jsem dojmu, že kromě horských oblastí můžeme najít křížáka *Gibbaranea gibbosa* téměř v každém listnatém lesíku, parku i zahradě. Určitě to tedy není vzácný a ohrožený druh.

Kryštof Růckl

BRYJA V., SVATOŇ J., CHYTL J., MAJKUS Z., RŮŽIČKA V., KASAL P., DOLANSKÝ J., BUCHAR J., CHVÁTALOVÁ I., ŘEZÁČ M., KUBCOVÁ L., ERHART J. & FENCLOVÁ I. 2005: Spiders (Araneae) of the Lower Morava Biosphere Reserve and closely adjacent localities (Czech Republic). *Acta Mus. Moraviae, Sci. biol.* **90**: 13–184.

HOLEC M. 2008: *Písčiny u Oleška – výsledky průzkumu pavouků*. Dep. in: KÚ v Ústí nad Labem, 20 pp.

KRÁSENSKÝ P., BRYJA V., DOLANSKÝ J., DOLEJŠ P., HAMŘÍK T., JELÍNEK A., KREJČÍ T., MACHAČ O., ROUŠAR A., ŘEZÁČ M. & ŠICH R. 2018 ["2017"]: Pavouci vybraných lokalit Mostecká, Chomutovska a Žatecka (severozápadní Čechy). *Sbor. Obl. muz. v Mostě, ř. přír.* **39**: 110–129.

KŘIVAN V. & JELÍNEK A. 2011: *Zoologický průzkum PR Neratovské louky*. Dep. in: Správa CHKO Orlické hory, 20 pp.

KŮRKA A. & BUCHAR J. 2010: Pavouci (Araneae) vrchu Oblík v Českém středohoří (severozápadní Čechy). *Sbor. Severoče. Muz., Přír. Vědy* **28**: 71–106.

KŮRKA A., ŘEZÁČ M., MACEK R. & DOLANSKÝ J. 2015 *Pavouci České republiky*. Academia, Praha, 623 pp.

KŮRKA A. 2014: Příspěvek k fauně pavouků Frýdlantské pahorkatiny (severní Čechy). *Sbor. Severoče. Muz., Přír. Vědy* **32**: 97–122.

MACHAČ O. 2016: Pavouci Národní přírodní památky Šipka. *Acta Carp. Occ.* **7**: 58–65.

PŘIBÁŇOVÁ G. 2015: *Pavouci PR Zlín*. Bakalářská práce, Západočeská univerzita v Plzni, 84 pp.

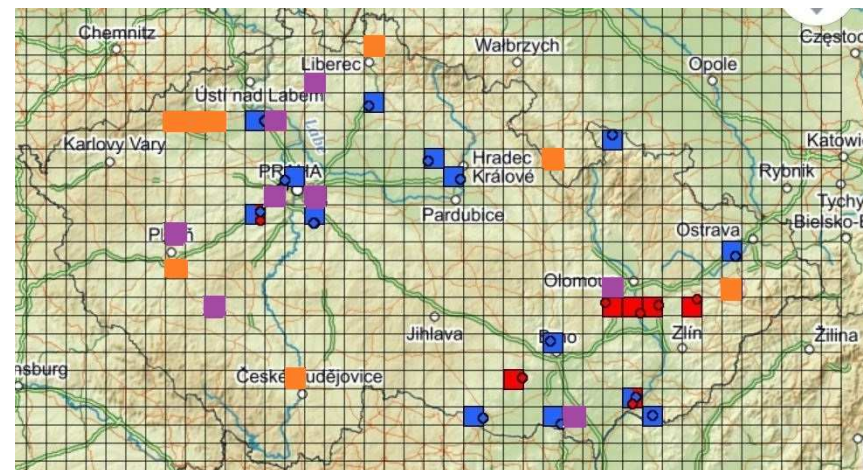
ROUŠAR A. 2009: Pavouci (Araneae) a sekáči (Opiliones) mokřadu u Droužkovic. *Sbor. Obl. muz. v Mostě, ř. přír.* **31**: 23–30.

RŮCKL K. & ŠICH R. 2018: Výprava za stepníky a teplomilnými křížáky na jižní Moravu. *Pavouk* **44**: 9–11.

ŘEZÁČ M., KŮRKA A., RŮŽIČKA V. & HENEKBERG P. 2015: Red List of Czech spiders: 3rd edition, adjusted according to evidence-based national conservation priorities. *Biologia* **70** (5): 645–666.

SVOBODOVÁ Z. 2010: *Vliv geneticky modifikované kukuřice exprimující toxin Cry3Bb1 na nečlově organismy*. Diplomová práce, Jihočeská univerzita, České Budějovice, 73 pp.

* <https://arachnology.cz/>

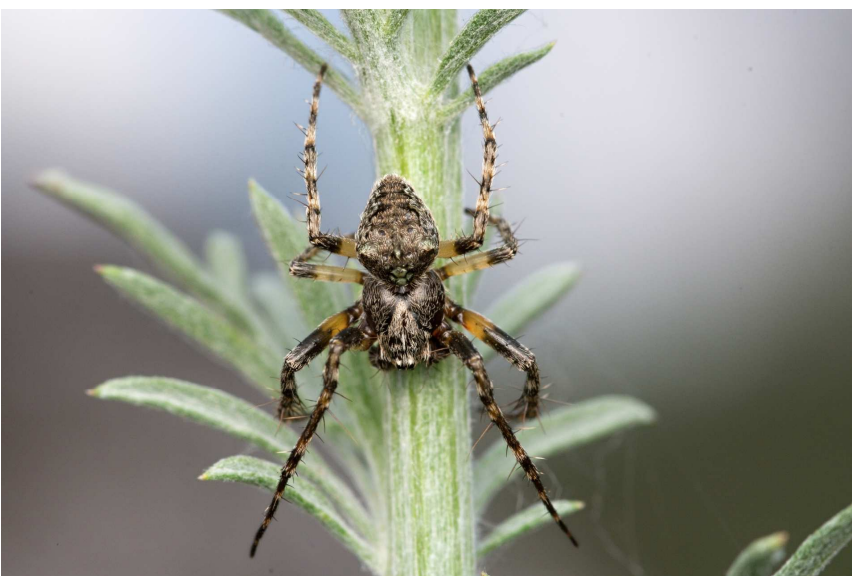
Obr. 1: Mapa nálezů *G. gibbosa* v ČR: modré čtverce – nález v databázi ČAS od 1951 do 2000, červené čtverce – nález v databázi ČAS od 2001, oranžové čtverce – další nález z dostupných inventarizačních průzkumů, fialové čtverce – ostatní nepublikované nález

Obr. 2: Samec z České Lípy (foto P. Dolejš)

Obr. 3: Palpus samce z České Lípy (foto P. Dolejš)

Obr. 4: Dospělý samec z Velkého Kosíře (foto P. Beneš)

Obr. 5: Mláďata od PP Meandry Botiče (foto T. Krejčí, úprava K. Růckl)

Obr. 6: Subadultní samec na síti v Loze (foto V. Kroc)

Obr 7: Mládě maskující se na mechem porostlé větvi stromu v Loze (foto V. Kroc)

Nález klepítníka členěného (*Ischyropsalis hellwigi*) v CHKO Železné hory

Klepítník členěný je vzácný sekáč horských a podhorských oblastí střední Evropy. Z ČR je znám téměř ze všech hraničních pohoří a Vysočiny, vzácně také z geomorfologicky členěných oblastí nižších poloh. Vždy se však vyskytuje vzácně a v malých počtech a zastihnout tohoto sekáče v přírodě je ojedinělým zážitkem, při kterém se rozbuší srdce nejen arachnologa. Já jsem po svém prvním klepítníkoví pátrání na Šumavě, v Krkonoších, Jeseníkách, Bílých Karpatech i Beskydech, ale vždy bez úspěchu. Až letos v září se mi to konečně podařilo, a to v pralesní rezervaci PR Polom v CHKO Železné hory. Pod kusy mrtvého dřeva jsem našel dva samce! Jedná se o první nález klepítníka z území CHKO Železné hory. Z okolí je tento klepítník znám z několika lokalit ve Žďárských vrších* a také z údolí Novohradky u Nových Hradů na Chrudimsku (DOLANSKÝ 1997).

Materiál: Horní Bradlo, PR Polom, CHKO Železné hory, 580 m n. m., 2 ♂♂, 6.9.2018, leg., det. & coll. O. Machač

DOLANSKÝ J. 1997: Nález klepítníka členěného *Ischyropsalis hellwigi* (Panzer, 1794) – (Opiliona) u Nových Hradů (Východní část okresu Chrudim). *Vč. Sb. Přír., Práce a Studie* 5: 187–188.

*<http://prirodavyvociny.cz/cs/17/sekaci>

Ondřej Machač

Zajímavý nález

Do pískovny v Tasovicích [7162], nedaleko Znojma, jezdím rád a pokud možno často. Tenhle zdánlivě zapomenutý kout naší přírody (alespoň v čase, kdy ustává těžba písku) je příslibem zajímavých nálezů. Před dvěma lety jsem zde zaznamenal výskyt hrabalky *Cryptocheilus variabilis* (Rossi, 1790), která byla dosud považována na území ČR za vyhynulou. Tento druh patří k našim největším hrabalkám, který preferuje úměrně velké hostitele: pavouky rodu *Argiope* a *Hogna*. A tak se nabízela otázka, jakou kořist loví v tasovické pískovně a přilehlém okolí.

Odpověď jsem dostal v červenci letošního roku, kdy jsem pozoroval hrabalku transportující poměrně velkého slíďáka. Jednalo se o jiný, hojný druh hrabalky, zatímco z pavouka se „vyklubala“ vzácná *Alopecosa solitaria* (Herman, 1879). Není to však první nález na této lokalitě. Ondra Machač zde odchytil jednu samici do zemní pasti (MACHAČ 2015). Mně se ale opakovaně potvrdilo, že zajímavé nálezy přináší nejen faunistické průzkumy, ale právě i tito okřídlení lovci pavouků.

MACHAČ O. 2015: Pavouci a sekáči pískovny Tasovice u Znojma. *Thayesia* 12: 129–138.

Jan Erhart

Tasovická pískovna a její obyvatelé :- (foto M. Šlachta & J. Erhart)

Významné nálezy pavouků z ČR V. / Remarkable records of spiders from Czechia V.

Agroeca lusatica (L. Koch, 1875): Ledce, 49.043N, 16.551E (6965), hrana aktivní pískovny, 220 m n. m., 1 jedinec, zemní past, 28.4.–8.6.2012, leg. P. Heneberg, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Němčičky, 49.050N, 16.526E (6965), pískovna, 212 m n. m., 1 jedinec, zemní past, 8.6.–23.7.2012, leg. P. Heneberg, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Zaječí, 48.867N, 16.750E (7166), pískovna, 208 m n. m., 3 jedinci, zemní past, 3.3.–8.6.2012, leg. P. Heneberg, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Dobřín, 50.437N, 14.312E (5551), písčité břeh zatopeného lomu Dobřín, 163 m n. m., 1 jedinec, zemní past, 23.5.–25.7.2012, leg. P. Heneberg, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Hodonice, 48.830N, 16.188E (7163), pískovna, 212 m n. m., 1 jedinec, zemní past, 23.5.–25.7.2012, leg. P. Heneberg, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Zranitelný druh vyskytující se v teplých oblastech Moravy i Čech. Žije v detritu a pod kameny na skalních stepích, dunách, suchomilných trávnících a borech v detritu a pod kameny v nižších polohách. Nyní známý již ze 13 kvadrátů.

Agyneta fuscipalpa (C. L. Koch, 1836): Velvary, 50.270N, 14.232E (5751), akátový remízek, 206 m n. m., 1 jedinec, zemní past, 3.8.–3.9.2016, leg. M. Štrobl, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Popice, PP Horáckův kopeček, stepní trávník, 48.823N, 16.022E (7162), 280 m n. m., 1 ♂, zemní past, 30.6.–31.7.2017, leg., det. & coll. T. Krejčí. Vzácný teplomilný druh plachetnatky vyskytující se v trávě skalních stepí nízkých až středních poloh. V České republice známý z teplých oblastí středních Čech a jižní Moravy. V červeném seznamu pavouků je veden jako ohrožený druh (EN). Nyní známý z devíti kvadrátů.

Agyneta simplicatarsis (Simon, 1884): Zaječí, 48.867N, 16.750E (7166), pískovna, 208 m n. m., 5 jedinců, zemní past, 3.3.–9.9.2012, leg. P. Heneberg, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Kriticky ohrožený druh skalních stepí známý pouze z Pouzdřanské stepi, Děvína a z jedné lokality v blízkosti Krumlovsko-rokytenských slepenců. Nyní známý ze čtyř kvadrátů.

Cetonana laticeps (Canestrini, 1868): Tětín, NPR Koda, 49.934N, 14.123E (6050), skalní step, 350 m n. m., 2 ♀♀, zemní past, 23.7.–18.8.2005, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Noční živočichové ve dne schovaní v úkrytech pod odchlíplou kůrou starých osluněných stromů, především dubů. Samice umísťují pod kůru kokon, který balí do bílého obalu. Na lesostepích, v zakrslých teplomilných doubravách na osluněných kamenitých svazích, na okrajích lesů. Z České republiky dosud známý pouze z Křivoklátska, okolí Chomutova a jižní Moravy (devět kvadrátů).

Clubiona corticalis (Walckenaer, 1802): Skála, PP Vraní skála, 49.930N, 13.944E (6049), lesní suť s dubovým opadem, 530 m n. m., 1 ♂, zemní past, 6.6.–8.7.2006, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Ohrožený druh vyskytující se v lesích a rašeliništích pod kůrou stromů, zvláště jehličnanů, také dubů, řídkěji pod kameny. Úkryty v podobě bělavých vaků o průměru 2 cm (někdy ve velkém počtu) si spráždají pod kůrou suchých stromů, v nich samice zhotovují i kokon, který hlídají až do vylíhnutí mláďat. Vyskytuje se především na Křivoklátsku a v severozápadních Čechách. Nyní je známý z devíti kvadrátů.

Clubiona pseudoneglecta Wunderlich, 1994: Zaječí, 48.867N, 16.750E (7166), pískovna, 208 m n. m., 1 ♀, zemní past, 8.6.–23.7.2012, leg. P. Heneberg, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Kriticky ohrožený teplomilný druh, který byl na území České republiky nalezen pouze jednou v roce 1958 F. Millerem poblíž Lednice na jižní Moravě. Zůstává známý pouze z 1 kvadrátu.

Cozyptila blackwalli Simon, 1875: Božice, 48.821N, 16.265E (7163), aktivní pískovna, 223 m n. m., 1 jedinec, zemní past, 29.4.–9.6.2012, leg. P. Heneberg, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Praha – Šárecká květnice, 50.121N, 14.388E (5852), skalní step, 225 m n. m., 1 ♂, zemní past, 27.5.–24.6.2017, leg. et det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Ohrožený lesní druh nížin, vzácněji středních poloh vyskytující se v teplých oblastech Moravy a Čech. Bývá nalézán v doubravách a suťových lesích pod kameny. Nyní známý z deseti kvadrátů.

Eresus sandaliatus (Martini & Goeze, 1778): Tětín, NPR Koda, 49.934N, 14.123E (6050), skalní step, 350 m n. m., 4 ♂♂, zemní past, 28.4.–28.5.2005, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Branov, PR Vysoký Tok, 49.993N, 13.849E (6049), stepní trávník, 540 m n. m., 7 ♂♂, 15 ♀♀, zemní past, 23.5.–3.7.2010, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Křivoklát, PP Na Babě, 50.026N, 13.879E (5949), skalní step, 390 m n. m., 47 ♂♂, 1 ♀♀, zemní past, 17.4.–18.6.2011, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Vzácný druh stepníka vyskytující se v Česku pouze západně od Vltavy, přičemž nejvíce lokalit má právě na Křivoklátsku (chráněná území Na Babě, Čertova skála, Velká Pleš, Brdatka, Kabeňnice, Nezabudické skály). Nyní je známý ze čtyř kvadrátů.

Euryopis laeta (Westring, 1861): Skryje, PR Jezírka, 49.947N, 13.752E (5948), acidofilní skalní step, 380 m n. m., 3 ♂♂, 2 ♀♀, zemní past, 16.5.–31.6.2009, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Drobná, ale zbarvením nápadná teplomilná snovačka v ČR zjištěná zatím pouze na několika zachovalých stepních lokalitách jižní Moravy (NPR Váté písky, NPP Dunajovické kopce, Pouzdřanská step, PR Růžový vrch) a Čech (Vyšenské kopce, Křivoklátsko). Nyní je známá z osmi kvadrátů.

Gnaphosa inconspicua Simon, 1878: Nezabudice, PR Nezabudické skály, 50.024N, 13.843E (5949), skalnatá teplomilná doubrava, 350 m n. m., 7 ♂♂, zemní past, 25.4.–18.7.2009, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. V České republice byl tento druh doposud nalezen pouze jednou a to na Závisti u Prahy v roce 1973. Na obdobném biotopu, na jakém byla nalezena na Nezabudických skalách, byli tehdy nalezeni pouze dva samci této skálovky. Nyní známý ze dvou kvadrátů.

Gnaphosa modestior Kulczyński, 1897: Hnanice, 48.8084N, 15.9770E (7161), okraj dubového lesa, 307 m n. m., 3 ♂♂, zemní past, 4.8.–25.8.2007, leg. L. Reischlová, det. et coll. Z. Majkus; Dolní Bojanovice, 48.876N, 17.052E (7168), xerothermní okraj lesa, 176 m n. m., 1 ♂, 1 ♀, zemní past, 28.4.–8.6.2012, leg. P. Heneberg, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Podmolí – Dlouhý les, 48.8348N, 15.9506E (7161), xerothermní dubová lesostep na prudkém skalnatém svahu, 412 m n. m., 3 ♂♂, zemní past, 9.4.–23.5.2014, leg. et det. et coll. A. Jelínek; Hodonín – PP Pánov, 48.8887N, 17.1379E (7168), písky s rozvolněnou stepní vegetací, 200 m n. m., 1 ♀, individuální sběr, 17.5.2015 – 23.5.2015, leg. et det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Vzácná teplomilná skálovka obývající otevřené xerothermní biotopy a lesní stepi. V České republice byla poprvé nalezena v roce 2007 v NP Podýjí. Jelikož byl druh nalezen až recentně i na velmi dobře arachnologicky prozkoumaných lokalitách, je pravděpodobné, že jeho výskyt v JV části České republiky je výsledkem recentní expanze. V náleзовé databázi není doposud uveden žádný záznam, všechny dosavadní nálezy jsou tudíž shrnuté zde (dostupné také v Řezáč et al. 2018).

Goniatium hilare (Thorell, 1875): Lochkov, NPP Lochkovský profil, 49.999N, 14.332E (6051), skalní step, 300 m n. m., 1 ♀, smyk, 29.7.2012, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Vzácná teplomilná pavučenka žijící na dřevinách stepních společenstev. V Praze je vedle Lochkovského profilu známa ještě z nedalekého Slavičího údolí a z Havránky v Troji. Nyní je známá z 11 kvadrátů.

Haplodrassus minor (O. P.-Cambridge, 1879): Němčiky, 49.050N, 16.526E (6965), pískovna, 212 m n. m., 2 jedinci, zemní past, 28.4.–8.6.2012, leg. P. Heneberg, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Ohrožený druh vyskytující se v nejteplejších oblastech České republiky. Byl zjištěn na rozdílných biotopech (slanisko, okraj vápencového lomu, pole), v detritu, ve štěrku, na povrchu půdy či pod kameny. Nyní známý z pěti kvadrátů.

Hypocephalus pusillus (Menge, 1869): Strachotín, 48.910N, 16.645E (7065), písky, 185 m n. m., 1 jedinec, zemní past, 3.3.–29.4.2012, leg. P. Heneberg, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Praha – Šárecká květnice, 50.121N, 14.388E (5852), skalní step, 225 m n. m., 1 ♀, zemní past, 27.5.–24.6.2017, leg. et det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Ohrožený druh xerothermických biotopů, zejména skalních stepí a vřesovišť, na zemi mezi vegetací. Vyskytuje se v nejteplejších oblastech Moravy (zejména Mikulovsko) a v Šáreckém údolí a na Sedleckých skálách v Praze. Nyní známý ze šesti kvadrátů.

Cheiracanthium effossum Herman, 1879: Radostín, PR Radotínské údolí, 50.000N, 14.316E (6051), reliktní bor na temeni skal, 285 m n. m., 1 ♀, zemní past, 25.5.–21.6.2016, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Vzácná západníce známá z Prahy pouze z Radotínského údolí a z PP Jabloňka v Troji. Vedle pražských lokalit je z Čech dosud známa pouze z Komárkovy lesostepi u Karlštejna a z bílé stráně v PR Báh u Poděbrad. Na Moravě je známá z Děvína na Pálavě a z Pouzdřanské stepi. Nyní známá ze šesti kvadrátů.

Lasiargus hirsutus (Menge, 1869): Branov, PR Vysoký Tok, 49.993N, 13.849E (6049), stepní trávník, 515 m n. m., 1 ♂, 1 ♀, zemní past, 23.5.–3.7.2010, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Radostín, PR Radotínské údolí, 50.001N, 14.321E (6051), temeno velké stepi nad hlavní skálou, 320 m n. m., 3 ♂, zemní past, 17.7.–19.9.2016, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Vzácná pavučenka nápadná svým dlouhým ochlupením. Kromě Křivoklátska je u nás známá již jen z Českého středohoří, Českokrumlovských vápenců, Pojizeří a jižní Moravy. Nyní je známý z pěti kvadrátů.

Mecynargus foveatus (Dahl, 1912): Dobříň, 50.437N, 14.312E (5551), písčité břeh zatopeného lomu Dobříň, 163 m n. m., 4 jedinci, zemní past, 23.5.–25.7.2012, leg. P. Heneberg, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Kriticky ohrožený druh nalezený doposud pouze na jižní Moravě (Váté písky u Bzence) na bázi trsů trav na písčité duně a v CHKO Kokořínsko v zářezu železniční tratě. Nyní známý ze tří kvadrátů.

Metopobactrus ascitus (Kulczyński, 1894): Pasohlávky, PP Betlém, 48.91N, 16.59E (7065), zalesněný břeh bývalé pískovny, 170 m n. m., 1 ♂, zemní past, 2.5.–29.6.2013, leg. P. Heneberg, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice (Heneberg & Řezáč 2018); NPR Slanisko u Nesytu, 48.7762N, 16.6969E (7266), slanisko, 170 m n. m., 1 ♂, 1 ♀, zemní past, 2.7.–3.8.2013, leg. et det. et coll. T. Krejčí. Velmi vzácný termofilní druh nížin. V České republice byl objeven v okolí Lednice F. Millerem v roce 1959. Později byla nalezena jedna samice v NPR Čertoryje. V roce 2004 byla nalezena jedna samice v PP Skalky a

jeden samec v PP Kinberk. Jeden záznam pochází také z okolí Hrušovan nad Jevišovkou (databáze NDOP). Nyní známý ze čtyř kvadrátů.

Micaria silesiaca L. Koch, 1875: Františkov, PP Pískovna u Dračice, 48.892N, 14.934E (7155), písky s rozvolněnou stepní vegetací, 477 m n. m., 4 jedinci, zemní past, 27.5.–19.8.2012, leg. P. Heneberg, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Vzácný druh vyskytující se od nížin až do hor, na otevřených místech, jak na suchých, tak i vlhkých biotopech (travnatá step, rašeliniště, písečná duna). Nyní známý z osmi kvadrátů.

Neon rayi (Simon, 1875): Hudlice, PP Stará ves, 49.963N, 13.994E (6049), skalní step, 330 m n. m., 1 ♀, zemní past, 2.6.–30.6.2007, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Křivoklát, PP Na Babě, 50.026N, 13.879E (5949), skalní step, 390 m n. m., 1 ♂, zemní past, 17.4.–17.5.2011, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Ohrožený teplomilný druh skalních stepí žijící mezi sporou vegetací a pod drobnými kamínky. Vyskytuje se v nejteplejších oblastech jižní Moravy a Čech. Nyní je známý z 12 kvadrátů.

Panamomops latifrons Miller, 1959: Pasohlávky, PP Betlém, 48.91N, 16.59E (7065), zalesněný břeh bývalé pískovny, 170 m n. m., 1 ♂, zemní past, 2.5.–29.6.2013, leg. P. Heneberg, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice (Heneberg & Řezáč 2018). Pavučenka s neobvykle malým areálem rozšíření – vedle České republiky je známa pouze z několika lokalit v panonských oblastech Slovenska a Rakouska. Druh popsáný Františkem Millerem od Lednice. Kromě toho znám již pouze z Kančí obory u Břeclavi. Poslední nálezy pocházejí ze sedmi. let 20. století. Nyní známý ze tří kvadrátů.

Phaeoecelus braccatus (L. Koch, 1866): Branov, PR Vysoký Tok, 49.993N, 13.849E (6049), teplomilná acidofilní doubrava na jihovýchodním svahu, 540 m n. m., 1 ♂, 1 ♀, zemní past, 23.5.–3.7.2010, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Extrémně vzácná teplomilná skálovka nápadná svým zbarvením – černé tělo se třemi páry bílých skvrn na zadečku. Tento druh je znám pouze ze tří lokalit na Moravě (Domašov – Řičky, 1956; Brno, Hádecká planinka, 1983; NPR Krumlovsko-rokytské slepence, 2001) a jedné lokality v Čechách (Křivoklátsko: Nový Dům, 30. léta 20. století). Nyní je známý ze šesti kvadrátů.

Philodromus buchari Kubcová, 2004: Křivoklát, PP Na Babě, 50.026N, 13.879E (5949), skalní step, 390 m n. m., 1 ♂, smyk, 14.8.2011, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Veltrusy, 50.269N, 14.359E (5752), akátový remízek, 190 m n. m., 1 jedinec, smyk, 5.6.2016, leg. M. Štrobl, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Druh popsáný z České republiky obývajícím lesostepi, lesní okraje a sady. Vyskytuje se pouze v nejteplejších oblastech Čech (Polabí, Praha, Český kras) a jižní Moravy. Nyní je známý ze šesti kvadrátů.

Saariostoa abnormis (Blackwall, 1841): Hornátky, 50.242N, 14.476E (5752), akátový remízek, 193 m n. m., 1 jedinec, zemní past, 7.7.–7.8.2016, leg. M. Štrobl, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Vzácný druh plachetnatky vyskytující se zejména v horách až do subalpínského pásma (Krkonoše, Jeseníky, Beskydy), vzácně i v nížinách na mokřadech (PR Klánovický les). Nyní je známý z 11 kvadrátů.

Sittisax dzieduszkykii (L. Koch, 1870): Oslavany, 49.114N, 16.337E (6864), písky s rozvolněnou vegetací, 230 m n. m., 1 jedinec, zemní past, 28.4.–9.6.2012, leg. P. Heneberg, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Čejč – PP Výchoz, 48.941N, 16.979E (7067), písky s rozvolněnou vegetací, 192 m n. m., 10 jedinců, zemní past, 3.3.–9.9.2012, leg. P. Heneberg, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Velmi

vzácný teplomilný druh nížin obývající zvláště písčné duny a skalní stepi, v trávě a pod kameny. Vyskytuje se pouze na jižní a střední Moravě. Nyní známý z deseti kvadrátů.

Styloctetor romanus (O. P.-Cambridge, 1872): Praha-Řeporyje, NPP Dalejský profil, 50.0309N, 14.3156E (5951), kostřavový trávník na jižním svahu, 315 m n. m., 1 ♂, zemní past, 21.6.–20.7.2012, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Chvalín, 50.438N, 14.189E (5551), akátový remízek, 171 m n. m., 1 jedinec, zemní past, 7.7.–7.8.2016, leg. M. Štrobl, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Palearktický druh obývající především suché biotopy (stepi, písčiny). V ČR se vyskytuje velmi vzácně v teplejších oblastech (Třeboňsko, České středohoří, Polabí, Pohjhlavi). Nyní známý z devíti kvadrátů.

Sydera myrmicarum (Kulczyński, 1882): Chržín, 50.297N, 14.277E (5751), akátový remízek, 231 m n. m., 1 jedinec, zemní past, 5.5.–5.6.2016, leg. M. Štrobl, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Vzácná plachetnatka vázaná svým výskytem na hnízda mravenců, především *Manica rubida* a *Formica fusca*. Bývá nalézána pod kameny na suchých stráních, lesních okrajích či vřesovištích. Často bývá zachycena v trubkových pastech. Nyní známý ze čtyř kvadrátů.

Talavera aperta (Miller, 1971): Zaječí, 48.867N, 16.750E (7166), pískovna, 208 m n. m., 1 jedinec, zemní past, 8.6.–23.7.2012, leg. P. Heneberg, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Vřestudy, 50.291N, 14.353E (5752), pískovna, 165 m n. m., 1 jedinec, zemní past, 23.4.–23.5.2012, leg. P. Heneberg, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Vzácný druh vyskytující se roztroušeně po ČR, od nížin do středních poloh na suchých svazích a osluněných okrajích lesů. Nyní známý z 11 kvadrátů.

Talavera milleri (Brignoli, 1983): Lochkov, NPP Lochkovský profil, 49.999N, 14.332E (6051), skalní step, 300 m n. m., 2 ♂♂, 2 ♀♀, zemní past, 1.6.–29.7.2012, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Trubín, PP Trubínský vrch, 49.944N, 13.997E (6049), úzkolistý teplomilný trávník, 350 m n. m., 3 ♂♂, zemní past, 26.4.–8.7.2006, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Srbsko, NPR Koda, 49.934N, 14.123E (6050), skalní step, 350 m n. m., 4 ♂♂, zemní past, 24.4.–28.5.2005, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Nezabudice, PR Nezabudické skály, 50.024N, 13.843E (5949), skalní step, 350 m n. m., 1 ♂, zemní past, 16.5.–30.6.2009, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Radostín, PR Radotínské údolí, 49.999, 14.313E (6051), úzkolistý suchý trávník, 285 m n. m., 1 ♀, zemní past, 25.5.–21.6.2016, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Jedna z našich nejmenších skákavek obývající zachovalé skalní stepi. Doposud známa jen z vrchu Oblík v Lounském středohoří, dolního Povltaví, Českého krasu, Řípu, Křivoklátska a Pálavy. Nyní je známá ze šesti kvadrátů.

Thanatus sabulosus (Menge, 1875): Skryje, PR Jezírka, 49.947N, 13.752E (5948), acidofilní skalní step, 380 m n. m., 5 ♂♂, 2 ♀♀, zemní past, 13.6.–18.7.2009, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Velice vzácný druh z České republiky známý pouze ze zachovalých lesostepí Českého středohoří a Křivoklátska. Nyní je známý z pěti kvadrátů.

Trichoncyboides simoni (Lessert, 1904): Pochvalov, NPR Pochvalovská stráž, 50.239N, 13.820E (5748), zarůstající horní hrana opukové stěny, okraj doubravy, 465 m n. m., 1 ♂, zemní past, 18.5.–18.6.2011, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice.

Zelotes exiguus (Müller & Schenkel, 1895): Korno, 49.919N, 14.159E (6050), pískovna, 300 m n. m., 1 jedinec, zemní past, 11.4.–7.5.2012, leg. P. Heneberg, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Praha –

Šárecká květnice, 50.121N, 14.388E (5852), skalní step, 225 m n. m., 5 ♂♂, 2 ♀♀, zemní past, 5.5.–22.7.2017, leg. et det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Křivoklát, PP Brdatka, 50.052N, 13.897E (5949), skalní step, 350 m n. m., 4 ♂♂, 1 ♀, zemní past, 17.4.–17.5.2011, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Trubín, PP Trubínský vrch, 49.944N, 13.997E (6049), úzkolistý teplomilný trávník, 350 m n. m., 1 ♂, zemní past, 26.4.–6.6.2006, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Hracholusky n. Berounkou, PP Valachov, 50.019N, 13.774E (5948), skalní step, 360 m n. m., 1 ♂, zemní past, 1.5.–31.5.2008, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Barrandov, NPP Barrandovské skály, 50.028N, 14.394E (5952), skalní step na vápenci na okraji lomu, 256 m n. m., 1 ♂, zemní past, 1.5.–23.5.2012, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Nezabudice, PR Nezabudické skály, 50.024N, 13.843E (5949), skalnatá teplomilná doubrava, 350 m n. m., 2 ♂♂, zemní past, 25.4.–13.6.2009, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Přestavky, 50.403N, 14.218E (5551), akátový remízek, 212 m n. m., 1 jedinec, zemní past, 5.5.–5.6.2016, leg. M. Štrobl, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Vzácný druh skálovky vyskytující se především ve středních Čechách (Křivoklátsko, Český kras). Obývá skalní stepi, osluněné suché svahy, světlé lesy (zejména doubravy) či lomy, často pod kameny. Nyní známý ze 12 kvadrátů.

Zelotes puritanus Chamberlin, 1922: Karlštejn, PP Brdatka, 50.052N, 13.897E (5949), skalní step, 350 m n. m., 6 ♂♂, 4 ♀♀, zemní past, 17.4.–16.7.2011, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Hracholusky n. Berounkou, PP Valachov, 50.019N, 13.774E (5948), skalní step, 360 m n. m., 8 ♂♂, 8 ♀♀, zemní past, 1.5.–31.8.2008, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Skryje, PR Jezírka, 49.947N, 13.752E (5948), acidofilní skalní step, 380 m n. m., 7 ♂♂, 1 ♀, zemní past, 21.4.–18.7.2009, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Srbsko, NPR Koda, 49.934N, 14.123E (6050), skalní step, 350 m n. m., 1 ♀, zemní past, 18.6.–23.7.2005, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Nezabudice, PR Nezabudické skály, 50.024N, 13.843E (5949), skalnatá teplomilná doubrava, 350 m n. m., 15 ♂♂, 12 ♀♀, zemní past, 25.4.–18.7.2009, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Teplomilný druh obývající skály, skalní stepi a lesostepi především na Křivoklátsku, dále také v Hřensku, Praze či na vrchu Klíč. Nyní je známý z devíti kvadrátů.

Zelotes segrex (Simon, 1878): Barrandov, NPP Barrandovské skály, 50.028N, 14.394E (5952), osluněná diabasová skála, 256 m n. m., 1 ♂, 2 ♀♀, zemní past, 23.5.–9.9.2012, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Druh známý jen z nejteplejších stepí jižní Moravy (Děvín na Pálavě, Mohelenská hadcová step), z Čech dosud známý jen z patrně nejvýznamnější stepní lokality regionu národní přírodní rezervace Oblík v lounské části Českého středohoří. Nyní je známý ze čtyř kvadrátů.

Zodarion italicum (Canestrini, 1868): Lochkov, NPP Lochkovský profil, 49.999N, 14.332E (6051), skalní step, 300 m n. m., 1 ♂, zemní past, 1.6.–6.7.2012, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Radotín, PR Radotínské údolí, 50.000N, 14.316E (6051), bylinný okraj teplomilné doubravy, 285 m n. m., 1 ♂, zemní past, 21.6.–17.7.2016, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Radotín, NPP Černé rokle, 49.990N, 14.337E (6052), stepní trávník, 320 m n. m., 8 ♂♂, 3 ♀♀, zemní past, 8.5.–2.9.2012, leg. V. Strnad, M. Řezáč, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Chržín, 50.297N, 14.277E (5751), akátový remízek, 187–231 m n. m., 9 jedinců, zemní past, 4.5.–4.7.2016, leg. M. Štrobl, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Úžice, 50.253N, 14.362E (5752), akátový remízek, 197 m n. m., 1 jedinec, zemní past, 8.7.–8.8.2016, leg. M. Štrobl, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Druh poprvé v ČR objeven právě v Radotínském údolí (NPP Lochkovský profil, Řezáč 2002).

Vedle Radotínského údolí a Lochkovského profilu je znám také z nedaleké NPP Černé rokle a z PR Podbabské skály u Dejvic. Jedná se o druh, který byl na území Prahy pravděpodobně zavlečen v druhé polovině 20. století z jižnějších částí Evropy. Nyní známý ze sedmi kvadrátů.

Zora armillata Simon, 1878: Ledce, 49.043N, 16.551E (6965), pískovna, 220 m n. m., 1 jedinec, zemní past, 28.4.–8.6.2012, leg. P. Heneberg, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Mikulov – pískovna Mušlov, 48.791N, 16.680E (7266), pískovna, 193 m n. m., 1 jedinec, zemní past, 29.4.–8.6.2012, leg. P. Heneberg, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Zaječí, 48.867N, 16.750E (7166), pískovna, 208 m n. m., 2 jedinci, zemní past, 29.4.–23.7.2012, leg. P. Heneberg, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice; Sedlec – Slanisko u Nesytu, 48.776N, 16.697E (7266), slanisko, 193 m n. m., 2 ♂♂, 1 ♀, zemní past, 29.5.–3.8.2013, leg. et det. et coll. T. Krejčí. Vyskytuje se na skalních stepích a písčínách, ale i v rákosinách či na rašeliníštích. V České republice byla nalezena pouze na několika lokalitách v okolí Pálavy (NPP Dunajovické kopce, NPP Pastvisko u Lednice, NPR Slanisko u Nesytu). Nyní je známá ze čtyř kvadrátů.

Zora parallela Simon, 1878: Zaječí, 48.867N, 16.750E (7166), pískovna, 208 m n. m., 3 jedinci, zemní past, 29.4.–8.6.2012, leg. P. Heneberg, det. M. Řezáč, coll. VČM Pardubice. Vzácná zora vyskytující se na sprášových stepích, písčínách a přilehlých ruderalních plochách s řídkou vegetací. Doposud nalezena pouze v PP Skalky u Sedlece a PP Pánov. Nyní je známá ze tří kvadrátů.

Milan Řezáč & Tomáš Krejčí

Ploštice kleptoparazitující u pokoutníků

A cleptoparasitic bug found by funnel-web spiders. *The stilt bug Metacanthus (Cardopostethus) annulosus Fieber, 1859 is the only arachnophile cleptoparasitic true-bug in Europe, currently discovered also in Czechia. It is usually found in funnel-webs of agelenid spiders in the Mediterranean, extending to Pannonia. We encourage arachnologist for help with collecting this bug to obtain more data about its biology and ecology.*

Většina recentních druhů ploštic jsou predátoři či fytofágové. U několika druhů se ale vyvinula i jedna z forem parazitizmu – kleptoparazitizmus. Hostitelem je v tomto případě pavouk a kleptoparazitická ploštice žije trvale v jeho síti nebo její těsné blízkosti.

Nedávno se v České republice objevil nový druh ploštice – štihlénka pavoukomilná (*Metacanthus (Cardopostethus) annulosus*). Ploštic máme u nás 873 druhů (tedy úplně stejně jako druhů pavouků!), ale tento druh je po všech stránkách unikátní. Morfologicky vypadá jako komár nebo pavouk s vyzábělým tělem a nohama (dokonce jeho tykadla jako by napodobovala čtvrtý pár nohou) a délkou těla 4,5–5,5 mm (obr. 1). Centrum rozšíření štihlénky pavoukomilné leží ve Středomoří, ovšem známá je také z Panonské pánve. Teprve nedávno byla zaznamenána v Rakousku, v botanické zahradě a na ústředním hřbitově ve Vídni (RABITSCH 2004, 2009). My jsme našli historicky prvního jedince v České republice v roce 2016 v Brně – Židenicích. Tyto nálezy naznačují, že právě dochází k posunu hranice jejího areálu na sever.

Donedávna zůstával tento druh jedním z nejběžnějších druhů evropských ploštic, o jehož biologii a ekologii se nevědělo vůbec nic. Teprve ŠTYS *et al.* (2003) objevili dospělce a larvy všech instarů *M. annulosus* v Řecku, kde se vyskytovaly výhradně v sítích pokoutníka východního (*Agelena orientalis* C. L. Koch, 1837), kde vysávaly kořist (obr. 2) zamotanou v pavučině (MORKEK 2007). My jsme našli prvního moravského jedince v Brně na listu nízké meruňky (VAŠÍČEK *et al.* 2018). Až teprve v srpnu tohoto roku byly na stejném místě nalezeny další štihlénky pavoukomilné přímo v nálevkovité síti hemisynantropního pokoutníka tmavého (*Eratigena atrica*) postavené mezi zadní stranou staré králíkárně a plotem porostlým břechtanem (VAŠÍČEK *in press*). Je tedy zřejmé, že ekologická valence i hostitelské spektrum toho druhu arachnofilní štihlénky jsou širší. Ve Středomoří byly navíc nalezeny v sítích pavouků příležitostně i jiné štihlénky (rody *Apopolygnus*, *Neides*), které však nejsou na pavouky trvale vázány. K objasnění biologie a ekologie arachnofilních štihlének by mohly pomoci zejména nálezy arachnologů, v ideálním případě doložené odchycenými jedinci štihlének (podle fotografií bohužel jednotlivé druhy štihlének nelze spolehlivě určit) i jejich hostitelských pavouků.

Martin Vašíček & Petr Kment
(rhypharochormus@gmail.com; sigara@post.cz)

MORKEK C. 2007: On kleptoparasitic stilt bugs (Insecta, Heteroptera: Berytidae) in spider funnel-webs (Arachnida, Araneae: Agelenidae), with notes on their origin. *Mainzer Naturwissenschaftliches Archiv / Beiheft* **31**: 129–143.

RABITSCH W. 2004: Wanzen (Insecta, Heteroptera) im Botanischen Garten der Universität Wien. In PERNSTICH A. & KRENN H. W. (eds.), *Die Tierwelt des Botanischen Gartens der Universität Wien*. Eigenverlag Institut für Angewandte Biologie und Umweltbildung, Wien, pp. 83–108.

RABITSCH W. 2009: Es lebe der Zentralfriedhof – und alle seine Wanzen! *Beiträge zur Entomofaunistik* **10**: 67–80.

ŠTYS P., PLUOT S. D., EXNEROVÁ A. & MATOCQ A. 2003: A first arachnophilous heteropteran from the Palaeartic region (Heteroptera: Berytidae), and a review of arachnophily in the Heteroptera. In BRYJA J. & ZUKAL J. (eds.), *Zoologické dny Brno 2003, Sborník abstraktů z konference 13.–14. února 2003*. Ústav biologie obratlovců AV ČR, Brno, p. 99.

VAŠÍČEK M. *in press*: Giant house spider *Eratigena atrica* (Araneae: Agelenidae) – a host species of the stilt bug *Metacanthus annulosus* (Hemiptera: Heteroptera: Berytidae) in Central Europe. *Klapalekiana*.

VAŠÍČEK M., CUNEV J. & KMENT P. 2018: First record of arachnophile stilt bug *Metacanthus annulosus* (Hemiptera: Heteroptera: Berytidae) in the Czech Republic and its rediscovery in Slovakia. *Klapalekiana* **54**: 123–130.

Obr. 1: Štíhlenka pavoukomilná (*Metacanthus annulosus*) připomíná díky svým dlouhým nohám komára (foto J. Procházka)

Obr. 2: Štíhlenka pavoukomilná (*Metacanthus annulosus*) přizívající se u pavučiny (foto J. Procházka)

Hrabalky (Pompilidae) – specialisté na lov pavouků III: rod *Dipogon*

Velmi homogenní skupina malých až středně velkých, černě zbarvených hrabalek s charakteristickými znaky na předních křídlech (obr. 1). Samice vyhledávají k hnízdění opuštěné chodby xylofágních brouků, pukliny v kůře a duté stonky rostlin (obr. 2). Buňky s pavouky zaplňují detritem a uzavírají pavučinou a pryskyřicí. Nejčastěji se s hrabalkami rodu *Dipogon* můžeme setkat na okrajích borových lesů, kmenech solitérních stromů nebo metrovém dříví (MACEK *et al.* 2010).

Nejhojnějším druhem je **hrabalka páskovaná (*Dipogon bifasciatus*)**. Jelikož je bivoltinní, můžeme ji zastihnout na lesních okrajích a mýtinách až do konce září. Je nápadná rychlým vertikálním pohybem po kmeni stromu nebo staré zdi. Na zemi sbírá materiál na zakrytí hnízda, který pak nosí i do výšky několika metrů (obr. 3). Loví převážně běžníky (včetně *Coriarachne depressa*), méně často zástupce čeledi Clubionidae a Salticidae. Pavouka transportuje za snovací bradavky (obr. 4). V jejím hnízdě často parazituje zlatěnka *Trichrysis cyanea*.

Hrabalka lesklá (*Dipogon subintermedius*) má podobnou bionomii jako předchozí druh. Podobný je i výběr hostitelských pavouků. Přednostně loví druhy vázané na borovice: *Dendryphantes hastatus*, *Nuctenea umbratica*.

K vzácnějším druhům patří hrabalka ***Dipogon variegatus***. Kromě opuštěných chodeb dřevokazného hmyzu může hnízdit i v hliněných buňkách hrabalek rodu *Auplopus*, které případně vyprázdní. Také loví běžníky, především zástupce rodu *Xysticus*.

Hrabalky rodu *Dipogon* jsou příkladem šířením nových druhů na území ČR. V NP Podjí byla zaznamenána hrabalka ***Dipogon monticola*** a v lužním lese jižní Moravy ***Dipogon austriaca*** (BOGUSCH *et al.* 2009). Bionomie, stejně jako hostitelé těchto dvou hrabalek, nejsou dosud známy.

Nápadně velký druh ***Dipogon vechti***, donedávna považován za vymizelý, se znovu objevil na Třeboňsku (obr. 5). Loví pavouky rodu *Clubiona* (WOLF 1971).

Jan Erhart

BOGUSCH P., STRAKA J. & KMENT P. 2007: Komentovaný seznam žahadlových blanokřídlých (Hymenoptera: Aculeata) České republiky a Slovenska. *Acta Entomol. Mus. Natl Pragae Suppl.* **11**: 1–300.

MACEK J., STRAKA J., BOHUSCH P., DVOŘÁK L., BEZDĚČKA P. & TYRNER P. 2010: *Blanokřídlí České republiky I.* Academia, Praha, 524 pp.

WOLF H. 1971: Prodomus der Hymenopteren der Tschechoslowakei Pars 10: Pompiloidea. *Acta faun. entomol. Musei Natl Pragae* **14**: 1–76.

Obr. 1: Hrabalky rodu *Dipogon* jsou odlišné od ostatních druhů černým zbarvením zadečku a předních křídel (foto J. Erhart)

Obr. 2: Průřez stébla rákosy odhaluje pavouka s nakladeným vajíčkem i druh materiálu použitý v hnízdě (foto J. Erhart)

Obr. 3: Samice hrabalky zvládne transport po kolmé stěně i s tak velkou kořistí, jakou je *Segestria senoculata* (foto J. Erhart)

Obr. 4: V případě, že hrabalka *Dipogon bifasciatus* hnízdí v rákosu, používá jako stavební materiál nejčastěji jíl (foto J. Erhart)

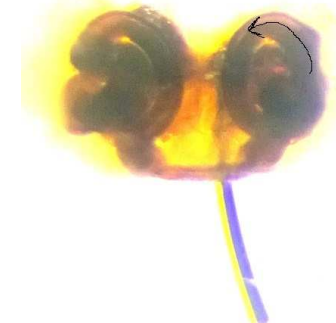

Obr. 5: Samice vzácné hrabalky *Dipogon vechti* pátrá po kořisti (foto J. Erhart)

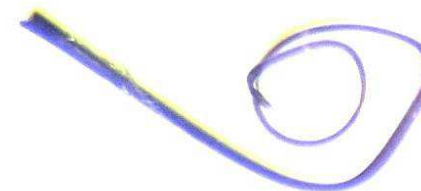
Nepříjemné, bolestivé?

Při určování pavouků jsem narazil na epigynu (poprvé za x roků), z které "něco vyčnívalo" (obr. 1). Je to náhoda? Po obrácení (ventrální pohled, obr. 2) a orientačním prohlédnutím jsem si myslel, že to je nějaký trn a je tam zaseknutý delší dobu. Ale protože se tzv. trn viditelně nacházel i v kanálku (duct), tak mě napadlo, že to je embolus. Po vytažení vše bylo jasné. Je to odlomený embolus (obr. 3.) patřící druhu *Tegenaria silvestris*, protože epigyne samičky "je jasná". Jak dlouho s tím "chodila"? Lze si jen domyslet ze vzhledu epigyne.

Antonín Roušar

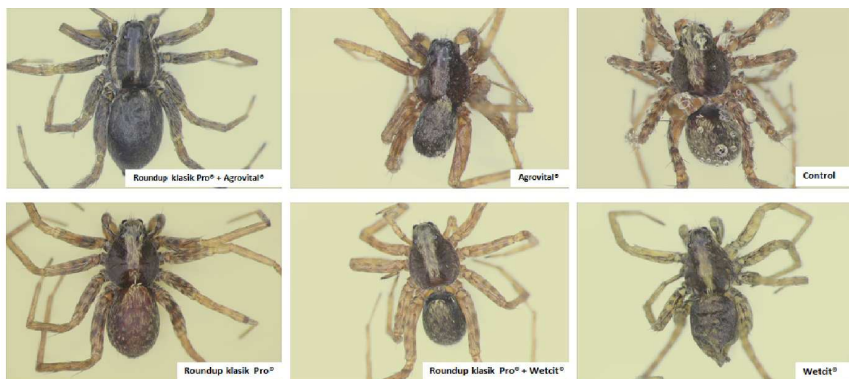
Obr. 1: *Tegenaria silvestris*, epigyne "s trnem" a vulva, šipka označuje směr embolu (foto A. Roušar)

Obr. 2: *Tegenaria silvestris*, vytažený embolus (foto A. Roušar).

Problematika vlivu agrochemikálií na slídáky

Už delší dobu zkoumáme vliv agrochemikálií, které jsou běžně používané nejen přímo v agroekosystémech, ale také na zahrádkách či v intravilánech obcí a měst, na slídáky a změnu jejich predačního chování při přímém kontaktu s nimi. Ekotoxikologické testy jsou požadovány pouze v případě účinných látek agrochemikálií. Účinné látky však samy o sobě nejsou prakticky aplikovány, ale jsou zapracovávány do tzv. formulací přípravků. To jsou ty produkty, které si můžeme my nebo zemědělec běžně zakoupit. Tyto formulace však mají pozměněné vlastnosti díky obsahu různých přídatných látek, které nemusí být uváděny ani ve „složení výrobku“, neboť se jedná o obchodní tajemství. Korunu celé této problematice nasadí ještě smíchání těchto formulovaných přípravků s dalšími agrochemikáliemi, jakými jsou smáčedla (vše je dle doporučení výrobců). Smáčedla nevyžadují žádné testování, přestože téměř každý zemědělec je naprosto běžně přimíchává v postřikovačích k formulovaným přípravkům. Smícháním formulovaného přípravku se smáčedlem vzniká tzv. tank-mix, který z hlediska agronomické praxe vykazuje ještě lepší vlastnosti. Pěstovaný porost dokonale smáčí, a tím zvýší účinnosti aktivní látky. Nicméně jak se ukazuje, pozměněné vlastnosti agrochemikálií mají také přesah do dalších složek životního prostředí a působí i na naše pavouky. Na fotografiích můžeme sledovat, jak vypadá slídák rodu *Pardosa* po přímém kontaktu s Roundupem Klasik Pro (tento přípravek již obsahuje smáčedlo), s Roundup Klasik Pro v kombinaci s dalšími smáčedly (Wetcit nebo Agrovital, vše je dle doporučení výrobců) a po přímém kontaktu se samotnými smáčedly (Wetcit, Agrovital). Všechny přípravky a jejich kombinace pavouka dokonale smáčejí, na rozdíl od kontroly (ošetření destilovanou vodou), kdy je pavouk schopen vodu na povrchu těla zadržet. Průnik agrochemikálií do organismu pavouka je záležitost týkající se fyzikálních vlastností kapalin a povrchového napětí struktur pavoučího těla. Problematika toho, kam až jednotlivé agrochemikálie bez a se smáčedly pronikají v rámci pavoučího organismu, vyžaduje další zkoumání. Pak bychom možná mohli dostat odpověď na to, proč některé tank mixy herbicidů se smáčedly i samotná smáčedla mění predační aktivitu pavouků (většinou ji snižují) několik hodin po přímém kontaktu s nimi, zatímco samotná formulace herbicidu, přestože obsahuje smáčedlo, vliv nemá.

Jana Niedobová, Michal Skalský, Jana Ouředníčková, Vláda Hula & Radek Michalko

K 85. narozeninám Jaroslava Svatoně

Náš milý kolega a člen ČAS, arachnolog vpravdě československý, Mgr. Jaroslav Svatoň, se v roce 2018 dožil 85 let. Tento „otec zakladatel“ sdružení slovenských a českých arachnologů se narodil 10. května 1933 v Třešti na Českomoravské vrchovině. Studoval na osmiletém gymnáziu v Martině, které ukončil maturitou v roce 1953, a dále na Vyšší pedagogické škole v Banské Bystrici, kterou úspěšně zakončil v roce 1963. Poté působil na středních školách ve Vrútkách, Martině a Detvě jako učitel. V roce 1964 se stal zakladatelem a prvním ředitelem Turčianskeho múzea Andreja Kmeťa v Martině. Pavouky se začal zbývat v roce 1970 a spolu s prof. Františkem Millerem založil v roce 1974 Arachnologickou sekci SES při SAV, která se v dalších letech stala líhni nadějných arachnologů, a to nejen slovenských, ale i českých. Členem sekce a významným spolupracovníkem J. Svatoně a F. Millera se stal i Jan Buchar se svými českými spolupracovníky a žáky. Později se česká arachnologická skupina osamostatnila, a vznikla tak Česká arachnologická sekce při ČSE, obě tato sdružení spolu nadále úzce spolupracovala, a to i poté, co se stala samostatnými společnostmi (SARAS a ČAS).

Jaroslav Svatoň se vypracoval na vynikajícího arachnologa a jeho odborné kvality jsou uznávány minimálně v celoevropském měřítku. Je členem četných domácích a zahraničních vědeckých společností, je autorem 110 odborných publikací. Společentva pavouků zkoumal ve všech koutech Slovenska a rovněž na mnoha místech v Čechách a na Moravě. Zjistil 91 nových druhů pavouků pro arachnofaunu Slovenska a šest druhů pro území České republiky. Vysoká odborná erudice jubilanta v arachnologii byla vyjádřena též způsobem pro vědce obzvlášť příjemným a potěšujícím – jméno Jaroslava Svatoně nesou nově popsány taxony pavouků *Pardosa svatonii* Marusik & Gajdoš, 2009 a *Clubiona yaroslavi* Mikhailov, 2003.

Jara Svatoně nikdy neopouštěla dobrá nálada, humor a ochota vždy se podělit o svoje odborné zkušenosti se svými a kolegy a žáky. Mohu to potvrdit, k jeho žákům jsem také patřil. Naše společné exkurze na jeho oblíbenou Malou Fatru nebo Súľovské skály patří k nezapomenutelným zážitkům. Milý Jaro, k Tvému významnému životnímu jubileu Ti přejeme především pevné zdraví, pohodu a ještě mnoho krásných chvil s Tvými milovanými pavoučky.

Tonda Kůrka
(Zpracováno podle referátu Ivana Mihála)

Milé setkání

Ukutečnilo se 14. září v jednom z krásných vinohradských bytů, kde jsem se spolu s kolegou Petrem Kalačem (pracovníkem oddělení časopisů Národního muzea v Praze) setkal s Petrem Baumem, synem zakladatele moderní české arachnologie Jiřího Bauma, autora knihy *V říši pavouků*, „bible českých arachnologů“. Petr Baum přicestoval z Austrálie se svou rodinou na několik dnů do Prahy. V současné době kompletizuje literární činnost svého otce, publikované články a fotografie a přivítal ochotu kolegy Kalače v tomto směru pomoci. Zajímal se samozřejmě o činnost českých arachnologů, o osud otcových sbírek, rovněž nám upřesnil některé údaje o Jiřím Baumovi. A v živé diskusi mi pak Petr Baum prozradil, kde v Austrálii hledat legendárního *Deinopise*. Prý visí na každém plotě...

Tonda Kůrka

U Baumů v Praze. Uprostřed Petr Baum, vlevo syn Petra a tedy vnuk Jiřího Bauma, vpravo Petr Kaláč (foto A. Kůrka)

Seminář České Arachnologické společnosti – Pardubice 2018

Letošní seminář se konal 27. října 2018 ve Východočeském muzeu v Pardubicích. Ne všichni z 34 přihlášených členů dorazili včas do útulných prostor pardubického zámku. A tak zpozdlci přišli o některé úvodní příspěvky. Na oběd jsme však už vyrazili společně. Tedy poté, než se na nádvoří zámku pořídilo společné foto a natočila další z akčních scén zde působícího filmového štábu. Vlastní oběd proběhl v příjemné atmosféře, díky tomu, že jsme měli separovaný prostor. A vlastně i poměrně rychle, vzhledem k počtu strávníků. Před odpoledním blokem příspěvků zbylo ještě trochu času na krátkou diskusi a příspěvek s Vlastíkem k příležitosti dokončení revize rodu *Porrhomma*. Ale také přivítání dalšího člena semináře – Milana Řezáče, který se k nám díky technice mohl připojit až z dalekého Ohia. V odpoledním bloku semináře vyplynuly pro členy ČASu nové výzvy v arachnologické práci. V paměti přítomných jistě utkvěla ta Lenky Podborské: Návrhy na popularizaci pavouků. Zvláště poté, když ji podpořila otevřením lahve výborné mandlovice. Příjemně společně strávené chvíle nemohla narušit ani ztráta jízdenky při zpáteční cestě.

Jan Erhart

Společná fotografie účastníků semináře na nádvoří pardubického zámku (foto S. Vinkler)

Početná česko-slovenská výprava na 31. Evropském arachnologickém kongresu – Vác (Maďarsko) 2018 (foto Ch. Komposch)

Kolegové, kteří letos ukončili studium

Argam Alaverdyan (PřF UK, školitel: F. Štáhlavský, oponent: R. Symonová)
Kryštof Rückl (všeobecné lékařství, 1. LF UK)

Gratulujeme!

BIBLIOGRAFIE

Česká bibliografie

Pavouci

- ALBÍN A., AISENBERG A., SIMÓ, M. & DOLEJŠ P. 2018: Sexual dimorphism in the spinning apparatus of *Allocosa senex* (Araneae: Lycosidae), a wolf spider with a reversal in typical sex roles. *J. Arachnol.* **46** (2): 207–213. DOI: 10.1636/JoA-S-17-094.1.
- CARDOSO J. C. F., MICHALCO R. & GONZAGA M. O. 2018: Specific parasites indirectly influence niche occupation of non-hosts community members. *Oecologia* **188** (2): 343–353. DOI: 10.1007/s00442-018-4163-x
- ČAPEK M. 2018: Pavouci (Araneae) přírodní památky Broumarské slatiny [Spiders (Araneae) of the Broumarské slatiny Natural Monument]. *Panorama – Z přír., hist. a současnosti Orlických hor a podhůří* **26**: 23–54 (in Czech).
- DOLEJŠ P. 2018: Book review – Kůrka A, Řezáč M, Macek R & Dolanský J 2015 Pavouci České republiky [Spiders of the Czech Republic]. Academia, Praha. 623 pp., ISBN: 978-80-200-2384-1. *Arachnol. Mitt.* **56**: iv–v.
- DOLEJŠ P. & RÜCKL K. 2018: Křížák pruhovaný – invazní, nebo expanzivní druh? (The wasp spider – an invasive, or an expansive species?). *Živa* **66** (5): 263–265 (in Czech, English summary).
- GHISLANDI P. G., PEKÁR S., MATZKE M., SCHULTE-DOINGHAUS S., BILDE T. & TUNI C. 2018: Resource availability, mating opportunity, and sexual selection intensity influence the expression of male alternative reproductive tactics. *J. Evol. Biol.* **31** (7): 1035–1046. DOI: 10.1111/jeb.13284
- HENEBERG P. & ŘEŽÁČ M. 2018: First evidence of the formation of secondary strongholds of threatened epigeic spiders (Araneae) in oligotrophic anthropogenic wetlands that form in sand pits and gravel-sand pits. *Ecol. Eng.* **119**: 84–96. DOI: 10.1016/j.ecoleng.2018.05.025
- JURÁK M. 2018: *Mimetický komplex členovců typu Formica: druhová diversita a fenotypová podobnost (Mimetic complex of arthropods of the Formica type: species richness and phenotypic similarity)*. BSc. thesis, Masaryk University, Brno, 45 pp. (in Czech, English abstract)
- KORENKO S., PEKÁR S., WALTER G., KORENKOVÁ V., HAMOUZOVÁ K., KOLÁŘOVÁ M., KYSLIKOVÁ K., SPASOJEVIC T. & KLOPFSTEIN S. 2018: One generalist or several specialist species? Wide host range and diverse manipulations of the hosts' web building behaviour in the true spider parasitoid *Zatypota kauros* (Hymenoptera: Ichneumonidae). *Insect Conserv. Divers.* **11** (6): 587–599. DOI: 10.1111/icad.12307
- KRÁSENSKÝ P., BRYJA V., DOLANSKÝ J., DOLEJŠ P., HAMŘÍK T., JELÍNEK A., KREJČÍ T., MACHAČ O., ROUŠAR A., ŘEŽÁČ M. & ŠICH R. 2018 ["2017"]: Pavouci vybraných lokalit Mostecká, Chomutovska a Žatecka (severozápadní Čechy). Spiders of selected localities of Most, Chomutov and Žatec regions (Northwestern Bohemia). *Sbor. Obl. muz. v Mostě, ř. přír.* **39**: 110–129 (in Czech, English abstract).
- KŮRKA A. & DOLEJŠ P. 2018: Farewell to RNDr. Zdeněk Majkus, CSc. *Arachnol. Mitt.* **56**: i–iv.
- LÍZNAROVÁ E., SENTENSKÁ L., ŠTÁHLAVSKÝ F. & PEKÁR S. 2018: Stridulation can suppress cannibalism in a specialised araneophagous predator. *Behav. Ecol. Soc.* **72**: 127. DOI: 10.1007/s00265-018-2541-3
- MICHALCO R., KOŠULIČ O., PUNG T. & VICHITBANDHA P. 2018: Behavioral predictability in a lynx spider is interactively influenced by mean behavior, prey density, and an insecticide. *Curr. Zool.* **64** (6): 713–720. DOI: 10.1093/cz/zox075
- MICHALCO R., KULA E. & KOŠULIČ O. 2018: Liming alters body size distribution in a community of epigeic spiders in birch forest (*Betula pendula* Roth). *Ann. Forest Sci.* **75**: 92. DOI: 10.1007/s13595-018-0769-8
- MICHALCO R. & ŘEŽUCHA R. 2018: Top predator's aggressiveness and mesopredator's risk-aversion additively determine probability of predation. *Behav. Ecol. Sociobiol.* **72**: 105. DOI: 10.1007/s00265-018-2520-8
- MORADI J., POTOCKÝ P., KOČÁREK P., BARTUŠKA M., TAJOVSKÝ K., TICHÁNEK F., FROUZ J. TROPEK R. 2018: Influence of surface flattening on biodiversity of terrestrial arthropods during early stages of brown coal spoil heap restoration. *J. Environ. Manage.* **220**: 1–7. DOI: 10.1016/j.jenvman.2018.05.006
- NĚMCOVÁ K. 2018: *Detekce DNA kořisti v případě sekundární predace u pavouků (Prey DNA detection in case of secondary predation in spiders)*. BSc. thesis, Masaryk University, Brno, 48 pp. (in Czech, English abstract)
- PALIVCOVÁ L. 2018: *Vliv činnosti armády na sukcesi společenstev terestrických členovců v CHKO Brdy. Influence of military disturbances on succession of arthropod communities in Brdy*. MSc. thesis, Charles University, Praha, 35 pp. (in Czech, English abstract)
- PEKÁR S., BOČÁNEK O., MICHÁLEK O., PETRÁKOVÁ L., HADDAD C. R., ŠEDO O. & ZDRÁHAL Z. 2018: Venom gland size and venom complexity – essential trophic adaptations of venomous predators: A case study using spiders. *Mol. Ecol.* **27** (21): 4257–4269. DOI: 10.1111/mec.14859
- PEKÁR S. & BRABEC M. 2018: Generalized estimating equations: A pragmatic and flexible approach to the marginal GLM modelling of correlated data in the behavioural sciences. *Ethology* **124** (2): 86–93. DOI: 10.1111/eth.12713
- PEKÁR S., LÍZNAROVÁ E., BOČÁNEK O., ZDRÁHAL Z. & JACKSON A. 2018: Venom of prey-specialized spiders is more toxic to their preferred prey: A result of prey-specific toxins. *J. Anim. Ecol.* **87** (6): 1639–1652. DOI: 10.1111/1365-2656.12900
- RAŠKA J., ŠTYS P. & EXNEROVÁ A. 2018: Perception of olfactory aposematic signals by jumping spiders. *Ethology* **124** (10): 773–776. DOI: 10.1111/eth.12811
- RŮŽIČKA V. 2018: A review of the spider genus *Porrhomma* (Araneae: Linyphiidae). *Zootaxa* **4481** (1): 1–75. DOI: 10.11646/zootaxa.4481.1.1
- RŮŽIČKA V., TAJOVSKÝ K. & PIŽL V. 2018: Pavouci (Araneae) CHKO Brdy. Spiders (Araneae) of the Brdy Protected Landscape Area. *Bohem. cent.* **34**: 133–147 (in Czech, English abstract).
- SENTENSKÁ L., PEKÁR S. & UHL S. 2018: Deposition, removal and production site of the amorphous mating plug in the spider *Philodromus cespitum*. *Sci. Nat.* **105**: 50. DOI: 10.1007/s00114-018-1575-8
- SKOUPÁ G. 2018: *Distribuce vybraných druhů terestrických bezobratlých v jeskyni Býčí skála, Moravský kras (Distribution of selected species of terrestrial invertebrates in cave Býčí skála, Moravian Karst)*. MSc. thesis, Palacký University, Olomouc, 82 pp. (in Czech, English abstract)

Sekáči

- ALAVERYAN A. 2018: *Karyotypová variabilita sekáčů čeledi Nemastomatidae (Arachnida: Opiliones). Karyotype variability of harvestmen from Nemastomatidae family (Arachnida: Opiliones)*. MSc. thesis, Charles University, Praha, 70 pp. (in Czech, English abstract)
- HÍRMAN M., KOTYK M., KOTYKOVÁ VARADÍNOVÁ Z. & ŠŤÁHLAVSKÝ F. 2018: First cytogenetic study of a member of the harvestman family Neogoveidae (Opiliones: Cyphophthalmi: Sternophthalmi) from Cameroon with description of a new species *Parogovia parasironoides* sp. nov. *Ann. Zool.* **68** (4): 867–877. DOI: 10.3161/00034541ANZ2018.68.4.010
- ŠŤÁHLAVSKÝ F., OPATOVA V., JUST P., LOTZ L.N. & HADDAD C.R. 2018: Molecular technique reveals high variability of 18S rDNA distribution in harvestmen (Opiliones, Phalangidae) from South Africa. *Comp. Cytogen.* **12**: 41–59. DOI: 10.3897/CompCytogen.v12i1.21744

Štíři

- DUNLOP J. A., SIYAM M. & KOVAŘÍK F. 2018. Smaller orders of Arachnida in Sudan: a literature review. *Arachnology* **17** (9): 449–457.
- KOVAŘÍK F. 2018a: A new scorpion species from Kenya, *Gint childsii* sp. n. (Scorpiones: Buthidae). *Euscorpius* **266**: 1–9.
- KOVAŘÍK F. 2018b: Notes on the genera *Buthacus*, *Compsobuthus*, and *Lanzatus* with several synonymies and corrections of published characters (Scorpiones: Buthidae). *Euscorpius* **269**: 1–12.
- KOVAŘÍK F., LOWE G., AWALE A. I., ELMI H. SH A. & HURRE A. A. 2018: Scorpions of the Horn of Africa (Arachnida, Scorpiones). Part XVII. Revision of *Neobuthus*, with description of seven new species from Ethiopia, Kenya and Somaliland (Buthidae). *Euscorpius* **271**: 1–82.
- KOVAŘÍK F., LOWE G. & ŠŤÁHLAVSKÝ F. 2018a: Review of the genus *Babycurus* Karsch, 1886 (Arachnida, Scorpiones, Buthidae), with descriptions of *Barbaracurus* gen. n. and two new species from Oman and Yemen. *Euscorpius* **267**: 1–41.
- KOVAŘÍK F., LOWE G. & ŠŤÁHLAVSKÝ F. 2018b: Three new *Chaerilus* from Malaysia (Tioman Island) and Thailand (Scorpiones: Chaerilidae), with a review of *C. cimmani*, *C. sejnai*, and *C. tichyi*. *Euscorpius* **268**: 1–27.
- KOVAŘÍK F., YAĞMUR E. A. & MORADI M. 2018: Two new *Hottentotta* species from Iran, with a review of *Hottentotta saulcyi* (Scorpiones, Buthidae). *Euscorpius* **265**: 1–14.
- LOURENÇO R. L. & KOŠULIČ O. 2018: A new remarkable species of *Alloscorpiops* Vachon, 1980 from Myanmar (Burma) (Scorpiones, Scorpipidae). *ZooKeys* **775**: 47–58. DOI: 10.3897/zookeys.775.24248
- LOWE G., KOVAŘÍK F., STOCKMANN M. & ŠŤÁHLAVSKÝ F. 2018: Review of *Microbuthus* with description of *M. satyrus* sp. n. (Scorpiones, Buthidae) from Oman and Yemen. *Euscorpius* **263**: 1–22.
- SENTENSKÁ L., GRABER F., RICHARD M. & KROPF C. 2017: Sexual dimorphism in venom gland morphology in a sexually stinging scorpion. *Biol. J. Linn. Soc.* **122** (2): 429–443. DOI: 10.1093/biolinnean/blx067
- TERUEL R., KOVAŘÍK F. & FET V. 2018: Revision of the Central Asian scorpion genus *Anomalobuthus* Kraepelin, 1900, with descriptions of three new species and a generic synonymy (Scorpiones: Buthidae). *Euscorpius* **270**: 1–45.

Štírci

- OPATOVA V. & ŠŤÁHLAVSKÝ F. 2018: Phoretic or not? Phylogeography of the pseudoscorpion *Chernes hahnii* (Pseudoscorpiones: Chernetidae). *J. Arachnol.* **46** (1): 104–111. DOI: 10.1636/17-042.1
- JUST P., TAJOVSKÝ K. & ŠŤÁHLAVSKÝ F. 2018: Štírci (Arachnida: Pseudoscorpiones) chráněné krajinné oblasti Brdy a okolí. *Bohem. cent.* **34**: 161–174 (in Czech, English abstract and summary).

Pavoukovci

- MACHAČ O., CHRISTOPHORYOVÁ J., KRAJČOVIČOVÁ K., BUDKA J. & SCHLAGHAMERSKÝ J. 2018: Spiders and pseudoscorpions (Arachnida: Araneae, Pseudoscorpiones) in old oaks of Central European floodplains. *Arachnol. Mitt.* **56**: 24–31. DOI: 10.30963/aramit5604
- MACHAČ O., RADA S., TUF I. H., KOČÁREK P., TRNKA F. & KURAS T. 2018: Bezobratlí bornejského národního parku Ulu Temburong V. Ostatní bezobratlí (Invertebrates of the Ulu Temburong National Park (Borneo) V. Other Invertebrates). *Živa* **66** (3): 140–142. (in Czech, English summary)

Britská bibliografie – The Newsletter 142 a 143

Z letního zpravodaje jsem vybral tentokrát jen čtyři příspěvky, které mají přesah i mimo ostrovní království, mezi nimi jeden metodologický a jeden faunisticko-ekologický. Zato podzimní číslo již přineslo nejen příspěvky metodologické, ale i etologické, a dokonce jednu výzvu. Někteří z nás již na ni odpověděli :-)

- BURKMAR R. 2018: A request for first-hand observations on the lifecycle and dispersal habits of the purseweb spider *Atypus affinis*. *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **143**: 11.
- DAVIDSON M. 2018: Safe storage of small arachnid body parts. *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **143**: 3–4.
- EL-HENNAWY H. K. 2018: Another *Oecobius cellaiorum* found squashed inside the Holy Koran in Jordan. *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **143**: 12–13.
- HUNDERTMARK A. 2018: 31st European Congress of Arachnology, Vác, Hungary 8th–13th July 2018. *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **143**: 13–14.
- KILLICK T. 2018: Notes on trophic egg eating and matiphagy in *Amaurobius similis*. *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **143**: 8–10.
- NEWTON D. 2018: Just another spider species seen in the garden? *S. R. S. News* **91** In *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **142**: 23–24.
- OXFORD G. 2018: Arachnological history: Whatever happened to the Victorian introduction of *Eratigena atrica* s. s. (Agelenidae) to Southport, Lancashire? *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **142**: 15–19.
- SELDEN P. 2018: John Dalingwater 1944–2018. *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **142**: 6–7.
- STEINMAN M. & SHERWOOD D. 2018: Some notes and observations on a predation of *Anaxyrus boreas halophilus* (Baird & Girard, 1853) by *Aphonopelma steindachneri* (Ausserer, 1875) (Araneae: Theraphosidae). *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **143**: 14–16.
- WILSON R. 2018: Collecting spiders and other ground-dwelling invertebrates in wet weather – a solution. *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **142**: 7–8.

Nové knihy

GAJDOŠ P., ČERNECKÁ L., FRANC V & ŠESTÁKOVÁ A. 2018: *Pavúky Slovenska. Slovenské názvoslovie, prehľad čeladi a súčasné poznatky*. VEDA, Bratislava, 172 pp.

NITZSCHE R. 2018: *Spinnen: Biologie – Mensch und Spinne, Angst und Giftigkeit*. Books on Demand, Norderstedt, 404 pp.

Pokyny pro autory

Psaní textu

- zarovnění textu: vlevo
- odstavce: odděluje jedním stisknutím klávesy Enter (nikoliv několika úhozy mezeríku)
- latinské jméno rodu a druhu: pište *kurzívou*
- datum: 13.–27.10.2014 (s pomlčkou a bez mezer)
- jméno autora příspěvku: *kurzívou* a zarovnání vpravo (nikoliv pomocí několika úhozů mezeríku)
- odkaz na obrázek: (obr. 1)
 - je-li součástí textu jen jeden obrázek, odkaz být nemusí
- popis obrázku: **Obr. 1**: Co obrázek ukazuje (foto J. Příjmení)
 - je-li součástí textu jen jeden obrázek, číslo být nemusí
- anglický abstrakt: povinný u faunistických příspěvků, u ostatních dle zvážení autora
 - vložit pod český nadpis
 - psát celý *kurzívou*, překlad názvu článku navíc **tučně**, latinská jména druhů normálním písmem

Citování

- autor popisu taxonu: Příjmení, rok
- citace v textu: PŘÍJMENÍ *et al.* rok (KAPITÁLKAMI, nikoliv VERZÁLKAMI)
- citace článku: PŘÍJMENÍ K. J. rok: Název článku. *Jm. čas. zkr. ročník* (číslo): od–do.
 - je-li název dvojjazyčně, použijte jen český ekvivalent
 - nepište podtituly časopisů (např. *Arachnology Letters*)
 - DOI neuvádějte
- citace knihy: PŘÍJMENÍ K. J. & PŘÍJMENÍ K. J. rok: *Název knihy*. Vydavatel, město, počet stran pp.
- citace internetových stránek: do textu pomocí *, ** atd. a pod text rovnou odkaz, netřeba uvádět datum posledního připojení

Důležité upozornění: do příspěvku používejte jen své vlastní nepublikované obrázky! Jelikož je *Pavouk* časopis s ISSN, je třeba publikovat v něm jen stručné příspěvky, které nebudou pak zveřejněny v jiných časopisech.

Samec *Microdipoena jobi* z Fládnitzského vřesoviště v NP Podyjí (foto F. Trnka)

Mláďata sklípkánka pontického (*Atypus muralis*), NPP Kosíř lomy (foto F. Trnka)

Cheiridium museorum – jeden z mála štírků, který žije také ve starších budovách, Lhota u Vsetína, sklep (foto F. Trnka)

PAVOUK – Zpravodaj České arachnologické společnosti, číslo 45

Vydává: Česká arachnologická společnost, z. s.

Redakce: Ondřej Machač, Petr Dolejš, Jan Erhart

Adresa redakce: Bratrská 10, 750 02 Přerov

E-mail: machac.ondra@seznam.cz

ISSN: 1804-7254

Zpracováno v programu: Microsoft Word

Titulní strana:

Ústí úkrytu *Segestria florentina*, Herrogate, VB (foto: R. Kabelka st.)

Toto číslo vyšlo 24.12.2018

